

na výživu proti osvojiteli podle § 141 obč. zák. Proti své původní rodině má však rovněž nárok na výživu, toliko však **p o d p ů r n ý**, pokud není osvojitel s to, by mu výživu poskytoval. Z toho vyplývá, že i nemanželské dítě, jakmile získalo osvojením v rodině osvojitelově postavení dítěte manželského, má nárok na výživu na prvním místě proti osvojiteli, nebo jsou-li manželé osvojiteli, proti oběma manželům osvojitelům, a to již ze zákona samého. Tím spíše však, pak-li se osvojitelé, jak tvrdí žalovaný, vzdali veškerého příspěvku vyživovacího se strany nemanželského otce. Proti své matce a zejména proti nemanželskému otci přísluší osvojenci, tedy i žalobkyni, byla-li vskutku manžely L-ovými osvojena, nárok vyživovací v § 166 obč. zák. tkvící, jen podpůrně, jen v případě nemohoucnosti osvojitelů (§ 4 odst. (4) cit. zák.). Nemanželský otec není sice podle zákona členem rodiny nemanželského dítěte, nýbrž jen jeho matka, nicméně nelze předpis § 4 odst. (4) cit. zák. rozumně vykládati jinak, nežli, že nemanželské dítě po osvojení má nárok na výživné jen proti osvojiteli nebo osvojitelům, do jehož rodiny se osvojením dostalo a kde jest naroveň postaveno dětem manželským (potomkům) později narozeným. Ve vlastní rodině, kamž sluší počítati původní živitele dítěte, tedy v tomto směru i nemanželského otce (§ 166 obč. zák. slovo »Eltern«) a nemanželskou matku, má nárok jen podpůrný, podmíněný tím, že osvojitelé nejsou s to, by je živili. Je proto třeba zjistiti, zda žalobkyně byla skutečně osvojena Antonínem a Anežkou L-ovými, kdy se tak stalo a zda jsou osvojitelé s to, by plnili převzatou vyživovací povinnost. Zjistí-li se tvrzené osvojení, bylo by lze odsouditi žalovaného k plnění výživného jen pro dobu, než osvojení bylo provedeno, nárok žalobkyně od té doby by bylo zamítnouti leda, že by podle případného přednesu (§ 182 c. ř. s.) žalobkyně bylo důkazy jí v tom směru nabídnutými zjištěno, že nastal případ § 4 odst. (4) cit. zák. Právem vytýká tedy žalovaný, že nebyly vyžádány spisy o osvojení a že se nestalo zjištění, zda osvojení se stalo čili nic. Řízení zůstalo v tom směru kusým a neúplným, což brání důkladnému posouzení a rozřešení sporu (§ 503 čís. 2 c. ř. s.).

Čís. 12539.

Dal-li věřitel, uplatňuje své vyhrazené právo vlastnické na dodaném zboží, na jevo, že vyrovnací splátky nepřijímá vůbec a že žádá zaplacení celé pohledávky bez ohledu na vyrovnání, nebylo třeba, aby mu další splátky byly nabízeny, pokud neoznámil dlužníku, že na svém stanovisku netrvá a splátky přijmouti jest ochoten. Neučinil-li tak, nemůže se domáhati zaplacení celé původní pohledávky z důvodu jejího obživnutí podle § 57 vyr. ř. z roku 1914.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1933, Rv II 838/31.)

Žalobce měl za žalovaným pohledávku za stroje. O jmění žalovaného bylo zahájeno vyrovnání, jež skončilo potvrzením vyrovnání na 40% kvotu, jež byla dospělá v osmi splátkách. Žalovaný poukázal včas záložnu v M., jež jeho vyrovnání financovala, aby zapravila žalobci prvou splátku i další splátky. Záložna vyhověla příkazu co do první splátky,

žalobce však ji nepřijal tvrdě, že mu přísluší oddělné právo, ježto si vyhradil ke zboží vlastnické právo. Tvrdě, že žalovaný nesplnil včas vyrovnání, domáhal se žalobce na něm zaplacení celé, prý obživlé, pohledávky. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Tím, že žalovaný dal záložně v M. příkaz, by platila žalobci pravidelně splátky a že záložna tento příkaz převzala, učinil žalovaný zadost své povinnosti z vyrovnání. Tím, že žalobce první splátku nepřijal a že záložna další splátky z důvodů vhodnosti a úspornosti nedoslala, nemůže býti poškozen žalovaný, ježto žalobce, zdráhaje se přijmouti splátku, sám způsobil prodlení, neplacení dalších splátek stalo se bez vědomí a vůle žalovaného, jenž udělil záložně příkaz, zaplatiti všechny splátky. Žalovaného nestihá zavinění, tím méně, ježto, zvěděv o nepřijetí první splátky žalobcem, prohlásil, že neuznává žalobcem uplatněné oddělné právo, že žalobce spadá do vyrovnání a musí vyrovnání přijmouti, čímž nepřímo opakoval svůj příkaz ku placení dalších splátek. Nelze proto vytýkati žalovanému, že zavinil, že vyrovnání nebylo včas splněno. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolací soud poukazuje na správné důvody prvního soudce a dodává, že žalovaný ani další splátku nemusil platiti, pokud nebyl uvědoměn o změněném stanovisku žalobcově. Žalovanému se také podařilo dokázati, že průtah v plnění, v placení splátek vyrovnacích, nenastal ani nedopatřením, ani jeho nedbalostí. Je sice správné, že žalovaný, pokud se týče zmocněného peněžního ústavu ručí ve smyslu § 1313 obč. zák., avšak jest prokázáno, že žalobce již první splátku nepřijal a jest proto námitka ve smyslu § 1313 obč. zák. bezpředmětná. Jest sice správné, že nelze zásadně prodlení v přijetí první splátky prodloužit na dalších 5 splátek, které tehdy ještě nebyly splatné, avšak vzhledem k ustanovení § 863 obč. zák. nepřichází v souzeném případě v úvahu. Vždyť žalobce dal svým dopisem ze dne 30. března 1929 zřejmě najevo, že splátky nepřijímá vůbec a že žádá zaplacení celé pohledávky bez ohledu na vyrovnání. Totéž platí pro odvolací tvrzení, že dlužníkově prodlení působí jen až do prodlení věřitelova a obráceně. Nelze pochybovati o tom, že věřitelovo prodlení je zhojeno jeho prohlášením, že plnění přijímá, a že takovým prohlášením jest i podání žaloby o plnění, avšak nelze přehlédnouti, že žalobce byl řádně o tom uvědoměn, že odmítnuté splátky jsou pro něho u spořitelny složeny, a bylo na něm, by si tyto původně odmítnuté splátky vyzvedl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po stránce právní posoudil odvolací soud věc správně a odkazuje se proto na vývody napadeného rozsudku v tomto směru. Dopisem z 30. března 1929 žalobce oznámil, že vrátí poukázanou mu první vyrovnací kvotu a prohlásil, že uplatňuje své vyhrazené právo vlastnické na dodaných strojích a že stroje odmontuje, nedostane-li úplné zaplacení své pohledávky s úroky a útratami do určeného dne. Tím žalobce, jak správně usoudil odvolací soud, zřejmě dal najevo, že splátek nepřijímá vůbec a že žádá zaplacení celé pohledávky bez ohledu na vyrovnání, k čemuž ovšem oprávněn nebyl. Nebylo proto třeba, by mu další splátky byly

nabízeny, pokud neoznámil žalovanému, že na svém stanovisku netrvá a splátky přijmouti jest ochoten. To však žalobce vůbec neučinil a žalobou se domáhá zaplacení celé původní pohledávky, ovšem ne již z důvodu vyhrazeného práva vlastnického, ale z důvodu obživnutí celé pohledávky podle § 57 vyr. řádu z roku 1914, poněvadž dlužník nesplnil včas a plně potvrzené vyrovnání. Okolnost, že žalobce i při svém stanovisku další vyrovnací splátky později snad mohl býti ochoten přijmouti jako placení na splátku celé původní pohledávky, jest pro tento spor zcela nerozhodná. Žalovaný se neocítl v prodlení ani se splátkami druhou až šestou vzhledem k dopisu žalobcovu z 30. března 1929, poněvadž mu žalobce nesdělil, že své stanovisko změnil a splátky jest ochoten přijmouti. Proto neobživla původní pohledávka ve smyslu § 57 vyr. řádu, neboť prodlení nezavinil dlužník, nýbrž žalobce sám, který měl možnost kdykoliv prohlásiti, že jest ochoten vyrovnací splátky přijmouti a který nemůže požadovati úplné zaplacení celé pohledávky z důvodu obživnutí podle § 57 vyr. řádu, když sám svým prohlášením, že uplatňuje vyhrazené vlastnické právo, odmítl přijetí vyrovnacích kvot, z jejichž neplacení včas a plně nyní zase chce vyvozovati nárok na celou původní pohledávku. I žalobou se domáhal žalobce zaplacení celé pohledávky z důvodu obživnutí dle § 57 vyr. ř. a proto se neocítl ani tu žalovaný v prodlení, když částka na splatné lhůty vyrovnací připadající ležela pro žalobce v peněžním ústavě, který vyrovnání financoval. Pokládá proto dovolací soud právní posouzení nižšími soudy za správné, a důsledkem toho dovolání za bezpodstatné.

Čís. 12540.

Sdělilo-li příslušné ředitelství státních drah oprávněnému, že mu bude napříště poukazovati jen část toho, co mu bylo přiznáno svého času exekucním titulem, načež se oprávněný obrátil na toto ředitelství se žádostí, aby mu byla poukazována i nadále celá renta, jest v mlčení ředitelství na tento dopis spatřovati odpírání výplaty zadržených částek a není již překážky, by oprávněný nenavrhl exekuci proti státu k vydobytí celé renty.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1933, R I 351/33.)

Podle vykonatelného rozsudku z roku 1921 měl železniční erár platiti vymáhajícímu věřiteli doživotní rentu 1.500 Kč. Za měsíce červenec, srpen, září, říjen a listopad 1932 zaplatil erár žalobci jen po 700 Kč, kromě toho si zadržel erár za dobu od 1. února 1921 měsíčně 20 Kč. Navrhl proto vymáhající věřitel k vydobytí nedoplatek proti československému státu povolení exekuce na svršky, jakož i na cenné papíry a na vkladní knížky. Soud první stolice exekuci povolil, rekursní soud exekucní návrh zamítl. Důvody: Stěžovatel mimo jiné ve své stížnosti vytýká, že první soud měl před povolením exekuce slyšení příslušný státní úřad, že neměl exekuci povolovati, ano ředitelství státních drah výslovně neodepřelo poukaz a výplatu pohledávky a neměl býti proveden výkon na zařízení kancelářů, ježto věci tyto jsou vyloučeny z exekuce. Soud rekursní má za to, že proti státu lze vésti